

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Gula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

tamen ipsa veritate. *Contristor*, ait ibidem Augustinus, aliquando laudibus meis, cum vel ea laudantur in me, in quibus ipse mihi displiceo: vel etiam bona leuiora plus aestimantur, quam aestimanda sunt. Et rursum. Quid igitur tibi in hoc genere tentationis Domine confiteor? quid? nisi delectari me laudibus, sed amplius ipsa veritate, quam laudibus? Tertium est, si gaudeas, vel certe optes gaudere cum Apostolis in contumeliis & iniuriis pro Christo: quod altissimum genus est imitandi Christum, qui opprobriis saturatus dicitur, vt non puderet nos aliquam subire pro eo ignominiam, maximè, cum sæpe necesse sit: nam vt docet Chrysostramus in Genesin, fieri non potest, vt qui virtuti dediti sunt ab omnibus bene audiant. Act. 5. 41.
Thren. 3. 30.
ChryChom. 23.

XII. *REMED.* est oratio, ac Chrysostramus quidem existimat non esse aliud remedium contra vanam gloriam. Ita enim loquitur in opere imperfecto. *Omnia mala quæ sunt in mundo, habent contraria bona per quæ superentur, veputa fornicatio castitatem, superbia humilitatem, iracundia consuetudinem. Et nullum est malum, quod non habeat contrarium bonum, excepta vana gloria. Ita quantumuis bona feceris volens compefcere vanam gloriam, tanto magis excitas eam. Et causa est ista, quia omne malum ex malo nascitur, sola autem vana gloria de bono procedit, & ideo non extinguitur per bonum, sed magis nutritur. Denique inter homines peccatores tentatio vana gloria non habet locum. Fornicarius enim, aut raptor, quomodo tentetur in gloria vana, qui non habet vnde gloriatur? Ergo nullum remedium potest esse contra vanam gloriam, nisi oratio sola. Et hac ipsa vanitatem generat, nisi caute prospexeris, si forte bene oraueris.* Chryf. hom. 15.
in Matth.

VIDE V. Ambitio. Amor sui. Immortificatio passionum. Præsumptio. Superbia. Vestium luxus. Vindicatio iniuriæ.

G V L A.

Remedia contra gulam.

I *REMED.* Considera Sacræ scripturæ dicta. Primo enim hortatur vt eam fugiamus, vt in Salomonis Prouerbiis. *Noli esse in conuiuio* Prou. 23. 20. *potatorum, nec in comessationibus eorum, qui carnes ad vescendum conferunt. Et apud Ecclesiasticum. Vere quasi homo frugi his, quæ tibi apponuntur, ne cū manducas multum, odio habearis. Et apud Apostolum. Sicut in die honestè ambulemus, non in comessationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudicijs, &c. Sed induimini Dominum Iesum Christum, & carnis curam ne feceritis in desideriis. 2. docet ea prouocatam diuinam iram, vt ab Adam & Eua ob fructum arboris vite degustatum. Huic enim dictum est. Multiplicabo arumnas tuas. in dolore partes filios, Illi verò. Maledicta terra in opere tuo. In sudore vultus tui vesceris pane.* Eccl. 31. 19.
Rom. 13. 13.
Gen. 3. 16. & 17.

O 3 Deinde

- Luc. 17. 27. Deinde ab eorum filiis tempore Noë. In diebus Noë, inquit Lucas, edebant & bibebant usque ad diem, qua intravit Noë in arcam, & venit diluuium, & perdidit omnes. Item à filiis Iſrahel fastidientibus manna. Adhuc carnes, ait in Numeris, erant in dentibus eorum, & ecce furor Domini concitatus in populum percussit eum plaga magna nimis. Et in Deuteronomio. Filius vester si comestationibus vacat & luxuria, atque conuiuio, lapidibus obruet eum populus. Et apud Iſaiam. Comedamus & bibamus, aiunt gulosi, eras enim moriemur. Et reuelata est in auribus meis vox Domini. Si dimittetur iniquitas hæc vobis, donec moriamini, dicit Dominus exercituum. 3. excludit gulosos beatitudine æternam. nam in epist. ad Galatas comestationes & ebrietates numerantur inter manifesta opera carnis regno cœlorum excludentia. Et Christus apud Lucam ait. *Vae vobis diuitibus, qui habetis consolationem vestram. Vae vobis, qui saturati estis, quia esurietis.* Et diues epulatus quotidie splendide, sepultus est in inferno. Apostolus quoque affirmat comestatores non seruire Deo sed ventri. *Huiusmodi, inquit, Christo Domino nostro non seruiunt, sed suo ventri.* Et. *Quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt.* 4. tradit hoc vitio etiam iacturam fieri in bonis externis. Esau enim nimia ardens cupiditate edulii lenticulæ primogenita fratri vèdidit, vt est in Genesi. Et Sapiens ait. *Qui diligit epulas, in egestate erit: qui amat vinum & pingua, non ditabitur.*
- II. REMED. Considera censuram SS. Patrum in gulam. S. BASILIUS in sermone de abdicatione rerum. *Cave ne te aduersarius simili atq; primi parentem peccato circumueniat, & quamprimum de paradiso deliciarum expellat. Nam qui callida esca obiectione ita malitiosè vita illum spolauit, & item IESVM eodem modo supplantaturum sperauerat, nihil est, quod is vereatur. etenim presentissimum hoc esse venenum ille intelligit, &c.* Vt enim fons aquæ si in plures sit riuulos dissectus, vicina omnia loca herbarum viriditate cõuestit, sic vitium gula, si per cordis tui venas se distaxerit, inde que sensus tuos omnes irrizarit, & libidinum multarum syluam in te conserit, animum tuum ferarum habitaculum efficiet. S. AMBROSIVS de Cain & Abel. *Plurimos gula sua occidit, nullum frugalitas. innumeris vna nocuerunt, nulli parsimonia. Plerique inter epulas fudere animas, & mensas proprio replere sanguine. Aliis crudelitas vocem simul rapuit & sensum, & si aliquibus cruditas noxia non fuit, his riuam fecit ebrietas. Postrema auli, quos Christus excludat. Cum intraverit, inquit, pater familias, & clauserit ostium, incipietis foris stare, & pulsare ostium dicentes. Aperi nobis, & respondens dicit; Nescio vos vnde estis, recedite à me operari iniquitatis. Tunc incipietis dicere. Manu: assumimus coram te & bibimus, & in plateis nostris docuisti. Et dicet vobis. Nescio vnde estis. Audistis quid de manducantibus dixerit? S. HIERONYMUS in Iouinianum. *Esus carnium, & potus vini, ventrisq; saturitas seminarium libidinis est.* Et paulo post. *Quod si quis existimat & abundantia ciborum portionumq; se perfrui, & vacare posse sapientia, hoc est, & versari in delictis, & deliciarum vitio non teneri, seipsum decipit.* S. CHRYS. in Ioannem*

Nihil

Nihil gula perniciōsus, nihil ignominiosus est: hæc obtusum & crassum ingenium, hæc carnalem animam reddit: hæc cæcat intellectum, non sinit, ut quicquid perspiciat. **IOA.** Cass. lib. 5. c. 47.
CASS. in institutionibus monasticis. Non sola crapula vini mentem inebriare conjucit, verum etiam cunctarum escarum nimietas vacillantem eam ac non abundam reddit, omni quæ integritatis ac puritatis contemplatione despoliat. **S. GREG.** in moralib. Greg. 13. c. 38.
 De veteris ingluvie inepta latitia, scurrilitas, immunditia, multiloquium, ebberudo sensus circa intelligentiam propagatur. **B. ISID.** de summo bono. Sicut omnes carnales cupiditates per abstinentiam refecatur, ita omnes animæ virtutes edacitatis vitio destruitur. **ISID.** l. 2. c. 42.

III. REMED. Considera hunc gulæ morbum ante omnes alios tibi esse curandum. Nam **S. BASILIVS** dum instituit Virgines, & alios ad virtutis perfectionem tendentes. Ante omnia, inquit, adversus gustum virgo tota intentione pugnet, fontes quæ voluptatum ventris, & impudicitie fomitem inde manantem à principio castitatis studio & odore siccat, &c. Ventre enim distento epulis, necesse est, ea quæ sub ipso sunt membra ex humoris redundanti ad propria & naturalia officia moveri. Et **CASSIANVS**, Prima nobis calcanda est gula concupiscentia, & eo usque extenuanda mens non solum ieiunium, verum etiam vigiliis, lectione quoque crebra compunctione cordis, in quibus se forsitan vel illisam, vel fictam reminiscitur, &c. donec ipsius cibi reflectionem non tam incunditati concessam, quam oneris vice sibi impositam recognoscat. Et infra. Ob quod ciborum non solum superfluous appetitus virtutum contemplatione calcandus, sed etiam ipsi naturæ necessarius tanquam castitati contrarius, non sine cordis anxietate sumendus est. Consentit **B. ISIDORVS** de summo bono. Nemo potest virtutum perfectionem attingere, nisi prius ventris edomuerit ingluviem. Et ante eum **B. GREGORIUS** in moralibus. Nullus palam spiritualis certaminis apprehendit, qui non in semetipso prius per afflictam ventris concupiscentiam carnis incensiva delecterit. Et iterum. Dum venter non restringitur, per carnis concupiscentiam simul cunctæ virtutes obruuntur. **CASS.** lib. 5. in lib. 5. c. 47. **ISID.** l. 2. c. 42. **Greg.** 30. moral. c. 26.

IV. REMED. Considera modos, quibus gula delinquitur, ut unicuique congruentia adhibeantur antidota. Eos accuratè exposuit eodem loco **B. GREG.** Quinq; nos modis gula vitium tentat. Aliquando namque indigentia tempora præuenit, aliquando verò tempus non præuenit, sed cibos lautiores querit, aliquando qualibet sumenda sunt præparari accuratius expetit. aliquando autem & qualitati ciborum & temporibus congruit, sed in ipsa quantitate sumendi mensuram moderatæ reflectionis excedit. nonnunquam verò & abiectius est quod desiderat, & tamen ipso æstus immensi desiderij deterius peccat. Mortis quippe sententiã patris ore Ionathas meruit, quia in gustu mellis constitutum edendi tempus antecessit. Et ex **Egypto** populus eductus in eremo occubuit, quia despecto manna cibos carniū petiit, quos lautiores putavit. Et prima filiorum **Heli** culpa suborta est, quod ex eorum voto sacerdotis puer non antequo more coltas vellet de sacrificio carnes accipere, sed crudas querere, quas accuratius exhiberet. Et cum ad **Hierusalem** dicitur. Hæc fuit iniquitas **Sodome** fororis tuæ, superbia satuitas panis & abundantia. aperiè ostenditur, quod circa salutem perdidit, quia superbia

1. Reg. 14. 44.

Num. 11. 33.

1. Reg. 2. 15.

Ezechi 6. 49.

superbia

superbia vitio mensuram moderatam refectiois excessit. Et primogenitorum gloriam Esau amisit, quia magno aestu desiderij vilem cibum, scilicet lenticulam concupivit: quam diem vendendis etiam primogenitis proutulit, quo in illam appetitu anhelaret, indicavit. Neque enim cibus, sed appetitus in vitio est. CASSIANVS tres tantum modos ex dictis assignat, primum, secundum & quartum.

I. Antidotum contra primum modum.

P R I M O modo medeberis, si obserues certum tempus comedendi, vt prandii & coenae. Vnde CASSIANVS. Monachus hanc in primis cautionem sibi indicat, vt non potius quicquam, non esus vlla oblectatione deuictus, ante stationem legitimam, communemque refectiois horam extra mensam percipere sibi met prorsus indulgeat, &c. Similiter quoque canonicum somni tempus, mensuramque custodiat. Et alibi. Ante horam canonicam, inquit, ab solutio ieiunij nullatenus praesumenda est, &c. hinc enim monasterij odium gignitur, atq; exinde horror, & intolerantia eiusdem concrefcit habitaculi: quam sine dubio mox discessio, aut fuga velocissima subsequetur. Quod si aliquando difficile tibi sit vsque ad statam horam sustinere, imitare exemplum eius, qui in vitis Patrum cum autore daemone fame vrgeretur hora prima diei, imperauit sibi, vt expectaret vsque ad tertiam: & cum tertia esset, vsque ad sextam: & cum sexta, porro vsque ad nonam, quae erat stata prandii. Qua exercitatione secundo, tertioque repetita, sic daemone, famemque vicit, vt nec post biduum esuriret. Ad hoc antidotum pertinet illud Ecclesiastae. *Pa tibi terra cuius Principes mane comedunt. Beata terra, cuius Principes vescuntur tempore suo, id est, stato, ait Gregorius Thaumaturgus in huius loci commentario.*

II. Antidotum contra modum 2. & 3.

S E C V N D O, contra lautitiem, & laboriosum apparatus eduliorum Sama viliores & communes atque parables cibos. Sic enim monet B. BASILIVS. Omnibus in locis, inquit, cibus qui sit ad victum necessarius solerti ratione inquirendus, condimentorumq; elaborata blandicia vt voluptatis illecebra repudianda. HIERONYMVS. contra Iouinianum. Ne tales accipiamus cibos, quos autem difficulter digerere, aut comesos magno partos & perditos labore doleamus. Holerum, pomorum ac leguminum, & facilior apparatus est, & arte impenditq; cocorum non indiget, & sine cura sustentat humanum corpus, moderateq; sumptus leuiter digestionem coequitur. Et infra, Epicurus voluptatis assertor omnes suos libros repleuit holeribus & pomis

et pomis, et vilibus cibus dicit esse viuendum, quia carnes et exquisita epula in gen-
 cura ac miseria praeferantur. **CASSIANVS** in institution. monasticis. Est ci-
 bus eligendus non tantum qui concupiscentia flagrantis astus temperet, minusque
 succendat, rerum etiam qui ad parandum sit facilis, et quem ad comedendum opportu-
 norem vilioris pretij compendium praestet, qui que sit conuersationi fratrum esuique
 communis? Et paulo post. *Quicquid autem extra consuetudinem praesumitur v-*
sumque commune, ut vanitatis et gloria, atque ostentationis morbo pollutum an-
tiquissima Patrum traditio norauit. **NEQVE** ideo, siue secularis, siue religio-
 sus sis, arceris ab omnibus lautioribus mensis, quando vel necessitas, vel
 honestas, vel obedientia maioribus debita exigit. Constat enim Christum
 Dominum & nuptiis, in quibus lautiores cibi apponi solent, aliisque conui-
 uis diuinitus interfuisse. Et caritas saepe persuadet, ut de consueta seueri-
 tate aliquid remittamus, ad recreandos hospites, quorum conuersatio
 nobis proficua est, vel quibus consuetudine nostra commodare possu-
 mus. Id modo dico, dum hi respectus absunt, nos quantum in nobis est
 subterfugere debere istas lautitias.

III. Antidotum contra modum 4.

QUARTVS Gulae morbus iuxta S. Gregorium erat, quando in quan-
 titate sumendi mensura moderatae refectionis exceditur: cui mede-
 bere, si tantum cibi sumas, quantum ad vires corporis pro ratione status,
 & officii, quod exeres, corroborandas satis fuerit. Certa enim mensura,
 quae omnibus sit communis, praefigi non potest. Quod enim vni parum
 est, alteri satis est: & vbi hic peccat vitio gulae, ibi ille nimia se macerat ab-
 stinentia. Ita tradit B. **BASIL.** *Quoniam, inquit, innatum nobis corporis ve-* **Bal de Virgin.**
biculum, neque nimis laxando frena, neque rursus immodice illa retinendo ad virtutis
cursum producere oportet, idcirco et corporum status, et habitus, et ciborum qualita-
tes solet explorare conueniet, ut valido quidem ac vegeto corpori frena immittamus,
et per inediae frigidioreque cibos redundantiame caloris arceamus: porro senili et fri- **Cass. coll. 2. c. 22.**
gescenti cibi potusque adumentum ad sustentandas vires ingeramus. Idem habet **Cas-**
SIANVS. Vt vero cognoscas, quantum cibi cuique sufficere ad vires corporis
 tuendas debeat, **S. DOROTHEVS,** & alii sancti praescribunt: Vt quisque ex- **Dorot. serm. 9.**
 perientia magistra discat & obseruet, quanta cibi copia soleat stomachum
 grauare, ac deinde paulatim de illa copia detrahat, donec nullam am-
 plius in digestionem sentiat difficultatem. Contra quoque notet, quanta cibi
 tenuitas & parsimonia imbecilliore reddat, ut officio quod sustinet
 aegre facere satis possit. Quo animaduerso paulatim eo usque comestum
 augeat, donec integra suppetant vires ad omnes functiones consuetae
 P explen-

Ephes. 5. 29.

explendas. Quam ergo quantitatem cibi sufficere tibi reipsa cognoris, eam ordinariè vsurpa. Quod si dubius & anceps hæreas, quanta cib copia tibi sit necessaria, potius naturali inclinationi repugna, quam faue, eo quod, vt vulgo fertur, appetitus sit nequam, & colore necessitatis facilè in fraudem inducamur. *nemo enim carnem suam, inquit Apostolus, vnquam odio habuit, sed nutrit, & fouet eam.*

IV. Antidotum contra modum 5.

Basil.

Aug. c. 12.

Eccli. 37. 31.

Rom. 13. 14.

Gen. 25. 33.

Greg. 30. mor. 27.

Gen. 3.

Matth. 4. 3.

Greg. c. 28.]

Aug. c. 31.

QVINTVS gulæ morbus erat nimio desiderii æstu ferri in viliores cibos, instar Esau in edulium lenticulæ. quem morbum & alii Patres notarunt vt S. BASILIUS in sermone de abdicatione, dum ait, *Gula vitium non in escarum copia natura sua vim exerece nouit, sed in voluptate, atque gustatu licet modicis admodum vtare.* Et B. AVGVSTINVS libro 3. de doctrina Christiana. *Fieri potest, vt sapiens pretiosissimo vtatur cibo sine vitio cupiditatis: insipiens autem facillima gula flamma in vilissimum ardeat.* Antidotum autem huius morbi generale est, nempe, vt nimiam cupiditatem coerceas: quæ æquè in pretioso, ac vili potest esse edulio. Vnde Sapiens. *Noli auidus esse in omni epulatione, & non te effundas super omnem escam.* & Apostolus. *Carnis curam ne feceritis in desideris.* Et loco citato AVG. *Sanius quisq; maluerit more Domini pisce vesci, quam lenticula more Esau nepotis Abraham, aut hordeo more iumentorum.* Non enim propterea continentiores nobis sunt pleræq; bestie, quia vilioribus aluntur escis. Nam in omnibus huiusmodi rebus, non ex earum rerum natura, quibus vtimur, sed ex causa vtendi, & modo appetendi, vel probandi est, vel improbandum, quod facimus. Et GREG. *Neq; cibus, sed appetitus in vitio est.* Vnde & lautiores cibos plerunq; sine culpa sumimus, & abiectiores non sine reatu conscientie degustamus. Esau quippe primatum per lenticulam perdidit, & Elias in eremo virtutem Spiritus carnes edendo seruauit. Vnde & antiquus hostis, quia non cibum, sed cibi concupiscentiam esse causam damnationis intelligit, & primum sibi hominem, non carne sed pomis subdidit, & secundum non carne, sed pane tentauit. Hinc est quod plerumque culpa committitur, etiam cum abiecta & vilia sumuntur.

V. R. E. M. Quoniam necessitati cibi sumendi coniuncta est semper voluptas, vide vt ne occasione necessitatis finas te rapi ultra metas necessitatis. Sic. n. voluptas. ait B. GREG. loco allegato. *sub necessitate se palliat, vt vix eam perfectus quisq; discernat.* Sæpe autè in edendi via furtiue adiuncta voluptas subsequitur: nonnunquã verò impudenter libera etiã præire conatur. Facile verò est deprehendere, cum voluptas eius necessitatè præuenit: sed valde difficile est discernere, cum in ipso esu necessario se occulta subiungit. Nam quia præueniè natura appetitum sequitur, quasi à tergo veniens, tardius videtur. Et B. AVG. lib. 10. Confessionu.

In bib

In his tentationibus constitutus tertio quotidie aduersus concupiscentiam manducandi
 & bibendi. *Quis n. est Domine, qui non rapiatur aliquantum extra metas necessita-
 tis? quis quis est, magnus est, magnificet nomen tuum. Ego autem non sum, quia homo
 peccator sum. Et iterum. Hoc me docuisti, ut quemadmodum medicamenta, sic alimen-
 ta sumpturus accedam. Et infra. Quia quod saluti satis est, delectationi parū est. Sæ-
 pe incertum sit, utrum adhuc necessaria corporis cura subsidium petat, an voluptaria cu-
 piditatis fallacia ministerium suppetat. Ad hoc incertū hilarescit infelix anima, & in
 eo preparat excusationis patrocinium, gaudens non apparere quid satis sit moderatione
 valetudinis, ut obrentu salutis obumbret negotiū voluptatis. Et rursus. His tētatio-
 nibus quotidie conor resistere, & inuoco dextrā tuam, ad salutem meam, & ad te refero
 astus meos, quia consilium mihi de hac re nondū stat. Audiui vocē tuam. Post concupi-
 scentias tuas ne eas, & à voluptate tua auertere. Omnia possu, inquit Apostolus, in eo
 qui me confortat, Da q. iubes, & iube q. vis. Hæc ille. Hæc autē non eo dicta sūt
 à Gregorio & Augustino, ut velint nullā debere esse in cibo oblectatio-
 nē, sed id tantū contendunt, non esse oblectationē illam quærendā tan-
 quā scopum & finem, ac ideo amplectendā tantum, quatenus seruit ne-
 cessitati. Quamquā seruus Dei hoc longius à gulæ vitio discedet, quo sin-
 cerius solā necessitatē in cibo spectarit, & quæsierit. Spectabit autē, quā-
 do veras voluptates in diuinarū rerum contemplatione fuerit aucupa-
 tus. Nequaquā enim, inquit CASSIANVS, poterimus escarum presentium spernere
 voluptates, nisi mens contemplationi diuina defixa, amore virtutum potius, & pulcri-
 tudine celestium delectetur. Deinde, si antequam cibum sumat, statuat se tan-
 tum rationem utilitatis tanquam magistrā & ducem in cibo sumendo
 secuturum, ut habet. BASILIVS in regulis breuioribus.*

VI. REMED. In omnibus cibis vita semper satietatem, siue pretiosi
 sint, siue viles. Nam apud Ezechielem Hierosolyma ob saturitatē panis
 Sodomę comparatur. & B. HIER. in Iouinianū ita scribit. *Sed & ex viliissi-
 mis cibis vitanda satietas est. Nihil enim ita obruit animum, ut plenus venter, & ex-
 astuans, & huc illucq. se vertens, & in ruitus, vel in crepitus ventorū efflacione respi-
 rans. Et CASS. Generalis hic continentia modus est, ut secundū capacitātē viriū, vel
 corporis, vel ætatis tantū sibi meti cibi vnusquisq. concedat, quantū sustentatio carnis,
 non quantū desiderii saturitatis exposcit. Palladius in historia Lausiaca scribit;
 ISIDORVM Sacerdotē, etiam si quotidie tantū cibi sumeret, quantū satis
 esset ad tuendā corporis incolumitatē, tamē magnā temperantiæ laudē
 apud oēs meruisse, q. nunquā satur ē mensa surrexisset. CASS. quoq. non
 obscure laudat quendam eremi cultorē è Senioribus partiū Syriæ, qui
 confessus sit se, licet sexies diuersis aduenientibus fratribus mensam po-
 suisset, & cū omnib. cibū sūpsisset, nondū esse saturū, sed adhuc esurire.
 Quid si cui difficile videatur ad tantā frugalitatis pfectionē aspirare, ob
 contrariā multorum annorū consuetudinē, quib. cōsuērit largiori cibo*

Eccl. 18. 30.
Phil. 4. 13.

Cass. lib. 5. iust.
c. 14.

Basil. q. 126.

Ezech. 16. 49.

Hier. lib. 2.

Cass. coll. 2. c. 23.

23.

Pallad. c. 2.

Cass. l. 5. iust.

c. 25.

potuq; se reficere, is norit se inuocato diuino auxilio posse prauã consuetudinem paulatim melioris beneficio expugnare. Exemplum habet **B. AVGVSTINI**, qui post conuersionem suam, ut est in Confessionum libris, quotidianum in hoc genere contra carnem bellum suscepit. *In his tentationibus, inquit, positus certo quotidie aduersus concupiscentiam manducandi & bibendi. Non est enim, quod semel praecidere, & ulterius non attingere decernam, sicut de concubitu potui. Itaque freni gutturis temperata relaxatione & constrictione tenendi sunt.* Et **POSSIDIUS**, in eius vita scribit eum mensa usum frugali & parca, quæ inter olera & legumina, aliquando carnes propter hospites & infirmiores quosque contineret. Deinde in ipsa mensa, magis lectionem vel disputationem, quam epulationem potationemque dilexisse. Adhæc secum commorantibus & conuiuantibus numerum poculorum præfixisse. Denique exemplo Ambrosii in sua patria petitum ad conuiuia non iuisse, ne temperantiæ amitteretur modus. **ALTERVM** exemplum est **B. DOROTHEI**, qui cum Dositheum quendam viri primarii filium inter delicias sæculi educatum instituendum suscepisset, initium fecit ab expugnatione gulæ, ac principio copiã illi fecit comedendi quantum vellet. tum de consuetæ portionis partibus duodecim vnã ademit, & post aliquot dies rogauit, num famem sentiret, cumque respondisset exiguam se sentire, iussit eum continuare, donec nullam amplius sentiret. Dein cepit ex duodecim statæ portionis partibus subtrahere binas, eoque plures, donec ad moderationem legibus temperantiæ conuenientem peruentum est.

VII. REMED. Considera sedulo frugalitatem omnium sanctorum ab orbe condito, de quibus multa **S. HIERON.** in epist. ad Eustochium, de custodia Virginit. libro secundo in Iouinianum, Basilium, aliiq; Patres. Primum Adam & Eua, eorumq; posterum ad duo annorum millia victarunt arborum fructibus, & terræ oleribus. Populus Israheliticus totos 40. annos manna & aqua vixit; morte punitus simulatq; carnes concupiuit. Vnde & sepulcra eorum dicta sunt *sepulcra concupiscentiæ*. Eliæ Prophetæ sub quercu lassõ per Angelum mittitur prandium, collyrida panis & vas aquæ. Elisæus filios Prophetarum inuitat ad prandium herbarum agrestium. Danieli in lacum leonum mittitur *messorum prandium*, ut arbitror, inquit Hieronymus, *rusticanum*. Ananias, Misael Azarias in Babylone captiui contempta regis mensa leguminibus vescuntur, aquamq; bibunt & pulciores fiunt. Christus turbam quinq; millium pane paut, quem nos ob vilitatem parui ducimus. Matthæus Apostolus, teste Clemente Alexandrino, solis holeribus cum pane vitam tolerauit. Iacobus frater Domini vino & carne, teste Egesippo, abstinuit. Marci Euangelistæ discipuli pane, sale, hysopo, & aqua contenti fuerunt, & Eusebius & Hieronymus probant ex Phi-

Hier. ep. 22.
Euf. hom. de ieiun.

Num. 11. 34.

3. Reg. 19. 6.

4. Reg. 4. 39.

Dan. 14. 35.

Dan. 1. 12.

Ioan. 6. 11.
Clem. 1. 2. pzdadag. c. 2.
Euf. 1. 2. hist. c. 22.
Hier. de viris. 111.

ex Philone. Quam frugalitatem secuta cum S. Antonio, & S. Hilarione, per aliquot secula multæ eremitarum myriades. Paulus primus eremita dactilis initio, post dimidiato pane per coruū quotidie diuinitus misso, semel autem integro cum hospite S. Antonio vixit, vt habet in eius vita Hieronymus, qui & asserit in epist. ad Eustochium, pro luxuria reputa- Hier. ep. 22.
tum, si monachus costum aliquid comederet. CASSIANVS ex senten- Cass. l. 2. coll. c.
tia Abbatis Moysis dicit refectionem ordinariam monachorum à se- 19.
nioribus statutum duo paximatia, id est, duos paruulos panes, quos, in-
quit, vix libra vnus pondus habere certissimum est. Denique quanta in parsi-
monia multi alii extra eremum, & cœnobita vixerint, ostendunt vitæ
sanctorum.

VIDE V. Amor sui. Chorea. Ebrietas. Luxuria, Voluptas carnis.

H

HÆRESIS.

Remedia contra hæresin.

P R I M V M Remedium. Considera, quid de crimine hære-
seos, hereticisq; diuina oracula pronuncient. Hæresin sane
inter manifesta lethalia crimina, quæ nos regno cœlorum
arceant, annumerant. *Manifesta*, inquit Apostolus, *sunt opera* Gal. 5.
carnis, quæ sunt fornicatio, &c. rixa, dissensiones, hæreses, inuidia, &c. & his similia,
quæ prædico vobis, sicut & prædixi, quoniã, qui hæc agunt, regnũ Dei nõ possidebunt.
Vnde B. Petrus, hæreses vocat, *sectas perditionis*, quia hæretici sua doctrina 2. Pet. 2.
se aliosq; in æternũ perdunt. 2. Christus Saluator vocat hæreticos *falsos* Math. 7.
Prophetas, *lupos rapaces, pseudochristos, fures & latrones*. B. Paulus verò *pseudoapo-* Math. 24.
stolos, operarios subdolos, homines seipso amantes, cupidos, elatos, blasphemos, sceleratos, Ioan. 10.
sine affectione, proditores, proteruos, voluptatum amatores magis quã Dei, proprio in- 2. Cor. 11.
di. id condẽnatos. S. Petrus, *pseudopphetas, magistros mendaces, seruos corruptionis,* 1. Tim. 3.
indoctos & instabiles. S. Iohannes, *Antichristos & seductores*. B. Iudas, *nubes sine* 1. Pet. 2.
aq̃ua, arbores autemnales, infructuosas, bis mortuas, fluctus feri maris, dissipantes 1. Ioan. 2.
suas confusiones, sydera errantia, quibus procella tenebrarum seruata est in æternum. 2. Ioan.
oracula diuina tradunt fidem, quæ contraria est hæresi, necessaria esse
P 3. ad salu-